Τί ἔπαθ' ἡ ἀγάπη σου
καὶ λὲς τοῦτα τὰ λόγια ;

Μοῦ τήνε σκότωσε καταραμένο χέρι
μέ̃να μαχαῖρι δίκοφτο
καὶ δὲν μποροῦσα ἡ φτωχὴ
νὰ σταματήσω τὴν ὁρμὴ
τοῦ μάβρου της αἱμάτου.

ΜΗΤΡΟΣ ΔΕΣΠΟΙΝΗΣ

Ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Ἀπὸ τὶς καθημερινὲς ἐφημερίδες ἔμαθα τὸ λυπηρὸ μαντάτο τοῦ θανάτου καὶ ἑνὸς ἄλλου μάρτυρα τῆς Μακεδονικῆς ἐλευθεριᾶς, τοῦ Αγρινιώτη Παναγιώτου.

Τὸν κρεμάσανε οἱ Τοῦρκοι κεῖ πάνω στὴ Μακεδονία ἑνῶ κύτὸς φώνκζε: Κάτου οἱ τύραννοι! Νὰ ζήσῃ ὁ Ἑλληνισμός !

Ὁ μακαρίτης εἶχε καὶ μιὰ ἰδιοτροπία, νὰ μὴ γράφῃ ποτές του τὸ μικρό του ὄνομα, γι'αὐτὸ Παναγιώτου τὸν ἔμαθε ὁ κόσμος. Παναγιώτου θὰ τὸν μουρμουρίσῃ μεθαύριο ἡ Κλειὼ στ' αὐτὶ τοῦ Ἱστορικοῦ, γιὰ νὰ μνημονέψῃ τόνομα τοῦ μάρτυρα Ἀγρινιώτη, ὄντας θὰ καθήσῃ νὰ στορίσῃ τὸ τὶ γίνεται στὴν πατρίδα τοῦ μεγάλου Ἀλέξαντρου...

Μεγάλη καρδιὰ καθὼς εἶτανε ὁ Παναγιώτου, δὲν μπόραγε παρὰ νὰ συγκινηθῇ ἀπὸ τὶς μεγάλες θεωρίες τῶν δημοτικιστάδων καὶ νὰ πάρῃ καὶ κεῖνος τὸ δρόμο τῆς γλώσσας, π' ἀνοίξανε κάμποσα μεγάλα πνέματα σὰν τὸν Ψυχάρη κι' ἄλλους. Καὶ τότες προπάντω, ποῦ μερικοὶ σοφοὶ δάσκαλοι βρίζανε τοὺς δημοτικιστάδες γιὰ Βούλγαρους, καὶ ποὺ ὁ Μιστριώτης ἔλεγε στὴ θανὴ τοῦ Ντεληγιάννη — τὰ παίρνω ἀπὸ τὴ μακαρίτισσα τὴ «Πρωΐα»! «...Ναί ! οἰακοστρόφε ἀγορητά,προσήνεγκας τὰς μεγαλειτέρας ὑπηρεσίας πρὸς τὴν παντοχόθεν χειμαζομένην πατρίδα καὶ ὅταν ἐπάταζες διὰ τῆς δημοσθενείου σου γλώσσας [illegible], οἱονεί, ὀργανα ἐχθρᾶς ἐπικρατείας ὄντες, ἐλογίσαντο, ὅτι ἠδύναντο διαστρεβλῶσαι τὴν ὡραίαν τῶν προγόνων ἡμῶν γλῶσσαν διὰ τοῦ . . . ὁλεθρίου γλωσσικοῦ αὐτοῦ συστήματος...!»

Ὁ Παναγιώτου δίψαγε πάντα τὴ λευτεριὰ —τ' ἀντιλαλᾶνε κεῖ πάνου οἱ χαράδρες τοῦ Ὀλύμπου— γι' αὐτὸ κι' ἀγάπησε τὴ γλῶσσα τὴ λεύθερη ἀπὸ τὰ σκοινιὰ τῆς ψευτιᾶς !

Ἀγάπησε τὴ γλυκειὰ γλώσσα τῆς μάννας του, τὴ γλώσσα ποὺ τραγούδησε ὁ κλέφτης τὴ λευθεριὰ τῆς πατρίδας του, καὶ ποὺ μ' αὐτὴ ὁ Διάκος ἔσβυσε τὸ μοιρολόγι του, ποὺ συνώδεψε τὴ νιότη του, ποὺσβυνε πάνου στὶς ἄγριες φλόγες, πᾶναψε ἡ μανία τῆς ἐκδίκησης τῶν Τούρκων.

Φεύγοντας μοῦστειλε αὐτὸ τὸ γράμμα.

Θρασύβουλέ μου.

"Οταν θὰ διαβάζῃς τὸ γράμμα μου, θὰ πατάω καὶ πάλε τὸ χῶμα, τ' ἀγαπημένο χῶμα τῆς Μακεδονίας.

Νὰ μὲ συχωρέσῃς, ποῦ δὲ σ' ἀποχαιρέτησα.Κύτταξα νὰ σὲ βρῶ τὴ δευτέρα, ποῦφευγα γιὰ τὴ Λάρισσα, ἀλλὰ δὲ σὲ βρῆκα.

Πιστεύω ὅμως, πῶς θὰ συναντηθοῦμε καμιὰ φορὰ πάνου στὰ βουνὰ τῆς γλυκειᾶς μας Μακεδονίας.

Γιὰ φαντασου τί [illegible] ὡραία ζωή...Πάνου σὲ κανένα βράχο καθισμένοι κα[illegible] κρατῶντας τὸ ντουφέκι θὰ μιλᾶμε τὴ γλῶσσα μα[illegible] ἄλλοι κλέφτες τοῦ 21.

"Αν δὲ συναντ[illegible] κἀμιὰ φορὰ θαρρῶ νὰ μὴ μὲ ξεχασῃς.

Ἐμεῖς [illegible] [illegible]ψουμε μὲ πολλοὺς δχτρούς. Μπορεῖ νὰ ξαναδοθοῦμε. . . Μπορεῖ ὅμως καὶ νὰ σκοτωθῶ...Ποιός ξέρει... "Αν σκοτωθῶ μὴ λησμονᾶς νὰ μ' ἀνάβῃς κἄνα κερί.

Ἐμένα δὲ μὲ μέλει. Γλυκὸς ὁ θανατος, ποῦ ἔρχεται γιὰ τὴ γλυκειά μας Πατρίδα.

Λαρισσα 21 Μαρτίου 1906.

ὁ ἀδερφός σου
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Καὶ γιὰ τὴν ἀντιγραφὴ

Θ. ΡΟΥΝΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ—«ΓΡΑΜΜΑΤΑ» (τόμος δεύτερος) Βγῆκε κι ὁ δεύτερος τόμος τοῦ βιβλίου ποὺ τόσον καιρὸ μὲ λαχτάρα τὸ καρτερούσαμε. Καλύτερα ἀπὸ μᾶς, θὰ μιλήσει ὁ *Πίνακας* πὸὺ δημοσιεύεται στὴν τελευταία σελίδα καὶ ποὺ δείχνει τοὺς φιλολογικοὺς θησαυροὺς ποὺ κλείνουν οἱ 230 σελίδες του. «Ἡ ποίηση στὸν περασμένο τὸν αἰῶνα— Τὰ μεγάλα τὰ ποιήματα — Ἡ τρελὴ μητέρα — Σύντομα σημειώματα— Τὸ θέατρο καὶ τὸ τραγούδι Ἡ ἐθνικὴ γλώσσα—Δρόμοι καὶ σταθμοὶ τῆς γλωσσικῆς ἰδέας—Ρωμιοὶ καὶ Ρωμιοσύνη — Ἡ παιδεία μας— Ἡ Μεγάλη Ἰδέα—Κολοκοτρώνης-Τρικούπης —Τὸ τραγοῦδι τοῦ Ρενάν—Ὁ Μιστρὰλ-Ρωμανός— Γιὰ τὸν Ἐρωτόκριτο—Τὸ «Ταξίδι» τοῦ Ψυχάρη — Ἕνα βιβλίο «τῆς Ζωῆς»—Γιὰ τὸ δρᾶμα, ὄχι γιὰ τὸ θέατρο—Μαρμάρων παράπονα».

Τὸ βιβλίο πουλιέται δρ. 3 (καὶ φρ. 3 γιὰ τὸ ἐξωτερικό), στὰ γραφεῖα μας καὶ στὸ Βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἑστίας».

★

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΒΛΑΜΗ τὰ πετυχτά, τὰ νόστιμα, τὰ γλεντζέδικα, τὰ γιομάτα ὀμορφιὰ καὶ χάρη, ποὺ τυπωθήκανε πρόπερσι στὸ «Νουμᾶ», βγήκανε τώρα καὶ σὲ ὄμορφο βιβλιαράκι, μὲ χαρτὶ πλούσιο καὶ μὲ τύπωμα [illegible] στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμᾶ» μιὰ δραχμή.

Ποιός εἶναι ὁ Βλάμης, δὲν μποροῦμε [illegible] τὸ ποῦμε, ἀφοῦ κι ὁ ἴδιος θέλει [illegible] Ἕνα μονάχα θὰ εὐκηθοῦμε, τώρα ποὺ ὁ *Βλάμης* ἔκαμε τὴν καλὴ ἀρχή, νὰν τἀποφασίσει κι ὁ *Κώστας Γαζίας* νὰ μᾶς δώσει σὲ τόμο τὰ τρυφερὰ καὶ περισσότεχνα τραγούδια του.

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΠΟΙΟΣ ΤΑ 'ΠΕ !

Φίλε «Νουμᾶ»,

Παρακινήθηκα ἀπὸ τὰ λίγα λόγια ποὺγραφες στὸ περασμένο φύλλο σου κ' ἔτρεξα καὶ διάβασα στὰ «Παναθήναια» τὸ ἄρθρο τοῦ καθηγητῆ κ. Ν. Χατζηδάκη γιὰ τοὺς φοιτητάδες. Νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια, δὲν ἐνθουσιάστηκα καὶ τόσο γιατὶ καμιὰ πρωτοτυπία δὲ βρῆκα σ' αὐτό· ὅσα γράφει ὁ κ. καθηγητής, εἶναι γραμένα καὶ γράφουνται ὁλοένα στὸ «Νουμᾶ» ἀπὸ τὸν Ἴδα κι ἀπὸ τοὺς ἄλλους συνεργάτες σου. Πῶς τὴν ἔπαθες λοιπὸν καὶ ρεκλαμάρισες ἕνα τέτιο ἄρθρο ;

Φιλικώτατος
ΜΕΦΙΣΤΟΦΕΛΟ

Σημ. τοῦ «Νουμᾶ». Δὲ ρεκλαμαρίσαμε κανένα ἄρθρο, οὔτε γράψαμε πὼς τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Χατζηδάκη εἶναι πρωτότυπο. Εἴπαμε μονάχα καὶ τὸ ξαναλέμε, πὼς ἀξίζει [illegible] συχαρίκια ὁ κ. Χατζηδάκης γιατὶ μιλώντας στοὺς φοιτητάδες δὲν τοὺς μίλησε σὰν καθηγητὴς [illegible] καὶ ξέρουμε δὰ πῶς μιλοῦνε οἱ καθηγητάδες[illegible]!], ἀλλὰ τοὺς μίλησε σὰν πατριώτης καὶ σὰ γνωστικὸς ἄθρωπος. Τοὺς μίλησε δηλ. ξάστερα, τίμια, παληκαρίσια, καὶ τὸ σπουδαιότερο, **Ρωμαΐϊκα**. Ἂν εἶπε πράματα γραμένα καὶ ξαναγραμένα στὸ «Νουμᾶ», τόσο τὸ καλύτερο καὶ γιὰ τὸ «Νουμᾶ» καὶ γιὰ τὴν ἀφεντιά του. Ἐμεῖς τὸ χαιρόμαστε ὅτα βλέπουμε νὰ μᾶς παίρνουν τὶς γνῶμες μας καὶ νὰν τὶς κυκλοφοροῦν, ἀφοῦ γι' αὐτὸ καὶ τὶς γράφουμε. Δὲν τὶς γράφουμε βέβαια γιὰ νὰν τὶς φιλάμε στὸ ξύδι σὰν τουρσί.

Ὅπως μίλησε ὁ κ. Ν. (ὄχι ὁ κ. Γ., γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ !) Χατζηδάκης στοὺς φοιτητάδες, δὲ μίλησε κανένας ἄλλος καθηγητὴς ὡς τώρα, γιατὶ τέτιους τίμιους πατριώτες δὲν ἔχει πολλοὺς τὸ Πανεπιστήμιο.

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Τὸ σημερινὸ φύλλο βγαίνει σὲ χερότερο χαρτὶ κι ἀπὸ κεῖνο ποὔβγαινε πρῶτα. Τὸ φταίξιμο δὲν εἶναι δικό μας. Τὸ χαρτοπωλεῖο Πάλλη καὶ Κοτζιᾶ μᾶς δήλωσε πὼς τέτιο χαρτὶ θὰ μᾶς δίνει γιὰ μερικὲς μέρες ἀκόμα, ὅσο νὰ πάψει ἡ ἀπεργία ποὺ ξέσπασε τώρα τελευταῖα στὴν Εὐρώπη στὶς φάμπρικες τοῦ χαρτιοῦ.

— Στὸ φύλλο τῆς ἄλλης Κυριακῆς, στὸ πρῶτο δηλ. φύλλο τῆς ΣΓ' χρονιᾶς τοῦ «Νουμᾶ», θὰ δημοσιέψουμε ἄρθρο τοῦ Ψυχάρη μὲ τὸν τίτλο «Πρωτοχρονιάτικο», καθὼς καὶ εἴκοσι μικρὰ ποιήματα τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ μὲ τὸ γενικὸ τίτλο «Σατιρικὰ γυμνάσματα».

— Στὸ ἴδιο φύλλο θὰ δημοσιέψουμε ἀνέκδοτο ποίημα τοῦ Πάλλη καὶ κριτικὸ ἄρθρο τοῦ Πέτρου Βασιλικοῦ γιὰ τὸ «Ἀρχιτέχτονα Μάρθα» τοῦ Νιρβάνα.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Τ. Χρ. Σ' εὐχαριστοῦμε. Θὰ δημοσιευτεί. Ὁ κ. Μ. Καλ. εἶναι συντρομητής τοῦ «Νουμᾶ».—*Στ. Κοντολ.* στὴ Σμύρνη. Λάβαμε τὴ συντρομὴ τοῦ 1908 καὶ σ' εὐχαριστοῦμε.—*κ. Δ. Π.* Δημ. στὴν Πόλη. Λάβαμε τὰ 4 φρ. καὶ σοῦ στέλνουμε τὰ βιβλία. Πληροφόρεσέ μας, παρακαλοῦμε, τὴν παραλαβή τους — *κ. R.* Par. Liverpool. Λάβαμε τὴ συντρομὴ τοῦ 1908 κ' εὐχαριστοῦμε.

ΣΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

[illegible] γραφεῖο(δρόμος Ζήνωνα2 (πουλιοῦνται ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ τὸ ἕνα καὶ 1,25 φρ. χρ. γιὰ τὸ ἐξωτερικό, τἀκόλουθα βιβλία : τοῦ ΨΥΧΑΡΗ «Τὸνειρο τοῦ Γιαννίρη» — τοῦ ΠΑΛΛΗ «Ἥλιος καὶ Φεγγάρι»—τοῦ ΦΩΤΙΑΔΗ «Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα καὶ ἡ Ἐκπαιδευτική μας ἀναγέννηση— τοῦ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ «Ἱστορία τῆς Ρωμιοσύνης»,«Μαζώχτρα καὶ Βρουκόλακας» καὶ «Νησιώτικες Ἱστορίες»—τοῦΔ.ΤΑΝΤΑΛΙΔΗ «Οἱ σκιές μου»—τοῦ ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ«τὸ Ἀνεχτίμητο» (δρᾶμα)—τοῦ ΠΛΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥ «Θρησκεία καὶ Πατρίδα» —τοῦ ΣΤΕΦ. ΡΑΜΑ «Τα Παλιὰ καὶ τὰ Κινούρια» —τοῦ Γ. ΑΒΑΖΟΥ «Ἡ ματιὰ»—τοῦ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ «Ζωντανοὶ καὶ πεθαμένοι» καὶ «Ὁ Ἄσωτος» (δράματα)— τοῦ ΛΟΓΓΟΥ «Δάφνης καὶ Χλόη» (μεταφρ. Βουτειρίδη)— τοῦ ΕΥΡΙΠΙΔΗ «Ἡ Μήδεια» (μεταφρ. Περγιαλίτη)—τοῦ ΣΟΦΟΚΛΗ «ὁ Αἴας» (μετάφρ. Ζήσιμου Σίδερη).

Η ΙΛΙΑΔΑ μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν Ἀλέξ. Πάλλη δρ. 2 καὶ φρ. χρ. 2 1/2 γιὰ τὸ ἐξωτερικό.

Ο ΑΘΡΩΠΙΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ τῆς κ. Ἀλεξάντρας Παπαμάσκου, χρυσοδεμένος, δρ. 1 1/2 καὶ φρ. χρ. 2 γιὰ τὸ ἐξωτερικό.

Τοῦ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ «Ἴαμβοι καὶ Ἀνάπαιστοι»— «Τρισεύγενη» —«Γράμματα»—«Ἀσάλευτη Ζωή», 6 δρ. ἀντὶς 12 ποὺ πουλιοῦνται στὰ βιβλιοπωλεῖα. Γιὰ τὶς ἐπαρχίες 6,50 καὶ γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ 7 φρ. χρ. δίχως ἄλλο ἔξοδο γιὰ τὰ ταχυδρομικά. — Ὁ «δωδεκάλογος τοῦ Γύφτου», 3 δραχμές. «Ὁ θάνατος τοῦ Παληκαριοῦ» δρ. 1.

Τοῦ ΙΔΑ «Μαρτύρων καὶ ἡρώων αἷμα.» δρ. 2.

Τοῦ Γ. ΜΑΡΚΕΤΗ Πλουτολογία (Δρ. 1) — Κριτικὴ τοῦ ἄδολου λογισμοῦ τοῦ Κάντ (δρ. 1) — Τὸ δασμολογικὸ ζήτημα στὴν Ἀγγλία (λεφτὰ 50)

Τοῦ ΛΕΑΝΤΡΟΥ Κ. ΠΑΛΑΜΑ τὰ «Πρῶτα τραγούδια» δρ. 1.

Τοῦ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΥ «Τὸ Μπαμπάκι» δρ. 1.

Τῆς κ. ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ «Ἀπὸ τὸν κόσμο τοῦ σαλονιοῦ» δρ. 1.

Τοῦ ΨΥΧΑΡΗ ὅλα τὰ ἔργα ἀπὸ δρ. 4 ὁ τόμος.

Τοῦ Γ. ΣΚΛΗΡΟΥ «Τὸ κοινωνικό μας ζήτημα» δρ. 0,50.

Τὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμᾶ» στέλνει στοὺς συντρομητάδες τοῦ Ἐξωτερικοῦ ὅ,τι βιβλία τοῦ ζητήσουνε στὶς τιμὲς ποὺ τὰ πουλοῦνε τἄλλα βιβλιοπωλεῖα, δίχως παραπανιστὸ ἔξοδο, ἐξὸν τὰ ταχυδρομικά.

Τόμοι περασμένοι τοῦ «Νουμᾶ» (ἐξὸν ἀπὸ τὸν πρῶτο ποὺ δὲν ὑπάρχει κανένα του ἀντίτυπο) πουλιοῦνται δρ. 12 ὁ ἕνας γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ φρ. χρ. 12 γιὰ τὸ ἐξωτερικό.